

นโยบายพรรคการเมืองด้านสุขภาพ ในการเลือกตั้งทั่วไป เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔

พงษ์พิสุทธ์ จงอุดมสุข*

ฐิติมา นวชินกุล*

สายศิริ ด่านวัฒนะ†

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์นโยบายด้านสุขภาพของพรรคการเมืองต่างๆ ที่ได้เสนอเพื่อหาเสียงในการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ โดยการทบทวนเอกสารทางการและข้อมูลที่เสนอผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อมวลชนต่างๆ ผลการศึกษาพบว่า พรรคการเมืองต่างๆ ให้ความสำคัญกับการมีข้อเสนอนโยบายด้านสุขภาพมากขึ้น โดยนโยบายที่ให้ความสำคัญ คือ การสร้างความเป็นธรรมในระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า กับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพให้มีมาตรฐาน รวมทั้งการเร่งผลิตแพทย์และบุคลากรสาธารณสุขให้เพียงพอ มีคุณภาพ และกระจายอย่างทั่วถึง ข้อเสนอโยบายการสร้างเสริมสุขภาพมีจำนวนไม่มากและไม่เป็นรูปธรรม ประเด็นข้อเสนอโยบายมีการเพิ่มเติมเมื่อพรรคการเมืองได้รับแรงผลักดันจากสื่อมวลชนและภาคประชาสังคม ควรติดตามว่า พรรคการเมืองต่างๆ จะมีการดำเนินงานตามนโยบายที่ได้ประกาศไว้เมื่อมีโอกาสเข้ามาบริหารประเทศหรือไม่อย่างไร

คำสำคัญ: นโยบายพรรคการเมืองด้านสุขภาพ, การเลือกตั้งทั่วไปปี ๒๕๕๔

Abstract

Was There Anything New in the Health Policies of Political Parties in the 2011 General Election? Pongpisut Jongudomsuk*, Thitima Nawachinkul*, Saisiri Danwattana†

*Health Systems Research Institute, †Independent Health Communicator

This study is aimed at analyzing the health policies proposed by political parties during the campaign for the general election on July 3, 2011. A review of official documents as well as information disseminated through websites and mass media were used for analyzing their policy contents. It was found that many health policies were proposed by the political parties, although they were not the main policies used for the campaign. Policies on universal health-care coverage and development of health-care systems were given almost equal importance while there were fewer policies on health promotion. Civic movements and mass media could introduce new policy agendas for the consideration of politicians. There is a need to follow up these political parties to determine whether or not they will do as promised once elected as the leading parties to form a government.

Key words: health policies, political parties, 2011 general election

ความเป็นมา

พรรคการเมืองไทยมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการเป็นพรรคการเมืองภายใต้การครอบงำของคณะทหาร

และระบบราชการ (พ.ศ.๒๔๘๙-๒๕๓๑) ต่อมาเป็นพรรคการเมืองในยุคทุนภูมิภาคและนักการเมืองในเครือข่ายอุปถัมภ์ (พ.ศ.๒๕๓๑-๒๕๔๓) และสุดท้ายกลายเป็นพรรคการเมืองภายใต้การนำของกลุ่มธุรกิจใหญ่ระดับชาติ (พ.ศ.๒๕๔๔ จนถึงปัจจุบัน) ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญคือ จะมีการเสนอ

*สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

†นักสื่อสารอิสระ

นโยบายชัดเจน จะพยายามสร้างภาพการเป็นตัวแทนกลุ่มต่างๆ ที่หลากหลายในสังคม การสื่อสารกับผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของผู้นำพรรคในสายตาประชาชน^(๑) ความสำเร็จของพรรคไทยรักไทยในการใช้นโยบายหาเสียงในการเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ จนได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้น มีการนำนโยบายดังกล่าวไปดำเนินการอย่างจริงจังจนพรรคได้รับความนิยมจากประชาชนอย่างสูง ทำให้คำว่า “นโยบายประชานิยม (populism)”* เริ่มเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย (แม้ว่าหลายนโยบายจริงๆ แล้วอาจไม่ใช่ประชานิยม) และทำให้พรรคการเมืองอื่นๆ ดำเนินการตามอย่างในระยะหลัง

การที่รัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประกาศยุบสภา เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ทำให้พรรคการเมืองต่างๆ เร่งนำเสนอ นโยบายเพื่อการหาเสียงเลือกตั้ง การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ข้อเสนอ นโยบายด้านสุขภาพของพรรคการเมืองต่างๆ ที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยคาดหวังว่าจะสามารถสะท้อนประเด็นหรือปัญหาสุขภาพที่พรรคการเมืองสนใจและแนวทางการแก้ไขปัญหาสุขภาพของพรรคการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองของพรรคนั้นๆ

วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้การทบทวนเอกสารนโยบายพรรคการเมืองจาก ๑) ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่องนโยบายและข้อบังคับพรรคที่ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๒) เอกสารข้อมูลผู้สมัครรับเลือกตั้ง สส. แบบบัญชีรายชื่อพร้อมข้อมูลนโยบายของพรรค ที่คณะกรรมการเลือกตั้ง (กกต.) ได้จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทราบ และ ๓) นโยบายพรรคการเมืองต่างๆ ที่มีการเผยแพร่ผ่าน website และสื่อมวลชนต่างๆ รวบรวมถึงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔

*นโยบายประชานิยม หมายถึง นโยบายที่สนับสนุนประชาชนคนยากจนเป็นหลัก เพื่อมุ่งหวังความนิยมทางการเมืองโดยไม่จำเป็นต้องมีความสมเหตุสมผลหรือเป้าหมายทางเศรษฐศาสตร์มหภาคมารองรับ และไม่จำเป็นต้องเป็นเหตุผลที่ดีที่สุดสำหรับประเทศในขณะนั้น

ผลการศึกษา

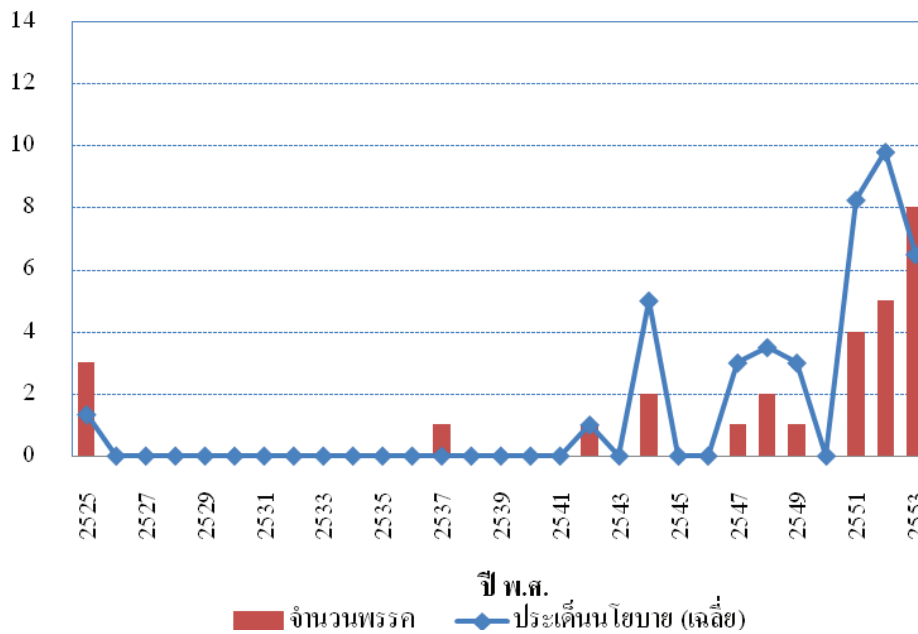
ส่วนที่ ๑

การเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ มีพรรคการเมืองส่งผู้สมัครทั้งสิ้นจำนวน ๔๐ พรรค จากจำนวนพรรคการเมืองที่ยังดำเนินการอยู่ ๕๗ พรรค^(๒) วิเคราะห์นโยบายพรรคการเมืองที่ลงประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองเรื่องนโยบายและข้อบังคับพรรค พรรคการเมืองที่จดทะเบียนมานานที่สุดโดยไม่มี การขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดได้แก่ พรรคประชากรไทย (พ.ศ.๒๕๒๕) พรรคกิจสังคม (พ.ศ.๒๕๒๕) และพรรคเสรีนิยม (พ.ศ.๒๕๒๕) พรรคการเมืองส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียด รวมทั้งมีการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ขึ้นในระยะหลังๆ โดยเฉพาะในปี พ.ศ.๒๕๕๔ มีถึง ๑๒ พรรค ในพรรคการเมืองทั้งหมด พบ ๕ พรรคที่ไม่มีรายละเอียดนโยบายด้านสุขภาพ ประกอบด้วย พรรคความหวังใหม่ พรรคพลังคนกีฬา พรรคพลังชนชาวไทย พรรคประชาชนชาวไทย และพรรคพลังมวลชน จำนวนพรรคการเมืองตามปีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองลงประกาศ พร้อมค่าเฉลี่ยประเด็นนโยบายสุขภาพแสดงตามแผนภูมิ ๑

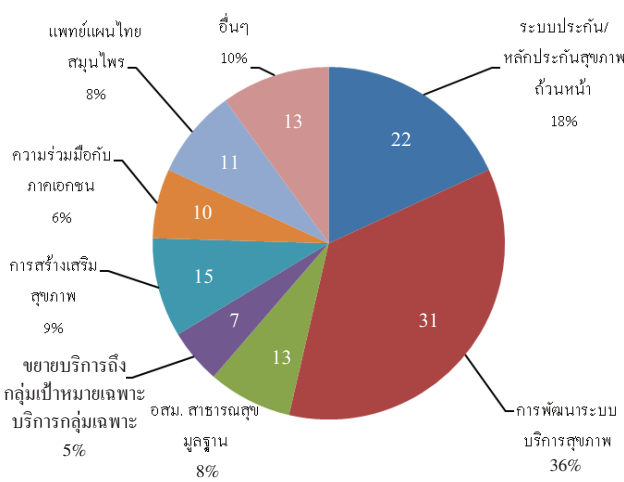
หากแยกประเด็นนโยบายสุขภาพทั้งหมดเป็นกลุ่มๆ ตามสาระสำคัญของประเด็นนโยบายนั้นๆ จะแสดงตามแผนภูมิ ๒ และแต่ละกลุ่มนโยบายจะมีนโยบายที่มีพรรคการเมืองเสนอมากที่สุด ๓ อันดับแรกแสดงตามตารางที่ ๑

ส่วนที่ ๒

มี ๑๐ พรรคหรือร้อยละ ๒๕ ของพรรคการเมืองทั้งหมดที่ระบุนโยบายด้านสุขภาพในเอกสารที่เผยแพร่โดย กกต. โดยประเด็นนโยบายที่มีการเสนอมากที่สุดคือ การรักษาพยาบาลฟรี (๕ พรรค) ประเด็นนโยบายเฉพาะที่เสนอโดยบางพรรคการเมือง เช่น การจัดตั้งกองทุนคุ้มครองสุขภาพคนจน ยามเจ็บป่วยเข้าโรงพยาบาลจะได้รับเงินคุ้มครองวันละ ๓๐๐ บาทจนหายเจ็บป่วย (พรรคดำรงไทย) การเพิ่มค่าตอบแทนอาสาสมัครสาธารณสุขเป็นเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท (พรรคไทยเป็นไทย) เป็นต้น ส่วนใหญ่ข้อมูลนโยบายพรรคการเมืองในเอกสารเผยแพร่ของ กกต. ไม่สอดคล้องกับข้อมูลนโยบายที่

แผนภูมิ ๑ จำนวนพรรคการเมืองและประเด็นนโยบายสุขภาพ (เฉลี่ย) แยกตามปีที่ลงในประกาศของนายทะเบียนพรรคการเมือง

หมายเหตุ ตัวเลขในแผนภูมิแสดงจำนวนพรรคการเมืองที่มีประเด็นนโยบายจาก ๔๐ พรรคการเมือง

แผนภูมิ ๒ ร้อยละกลุ่มประเด็นนโยบายสุขภาพของพรรคการเมืองต่างๆ

เผยแพร่ในประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง

ส่วนที่ ๓

มี ๑๒ พรรคการเมือง (คิดเป็นร้อยละ ๓๐) ที่เผยแพร่ นโยบายผ่าน website^(๓-๑๔) โดย ๑๐ พรรคการเมือง (ยกเว้น พรรคพลังกีฬาและประชาสันติ) มีนโยบายด้านสาธารณสุข

เผยแพร่ผ่าน website เนื้อหานโยบายมีทั้งที่สอดคล้องกับ นโยบายที่ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา และที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคการเมืองขนาดใหญ่ เมื่อเลือก วิเคราะห์เฉพาะพรรคการเมืองจำนวนหนึ่งได้แก่ พรรคเพื่อไทย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคภูมิใจไทย พรรคชาติพัฒนาเพื่อ แผ่นดิน พรรคชาติไทยพัฒนา พรรครักษ์สันติ และ พรรคการเมืองใหม่ จะพบประเด็นข้อเสนอนโยบายด้าน สุขภาพแยกเป็นกลุ่มๆ แสดงดังแผนภูมิ ๓ และแต่ละกลุ่ม นโยบายจะมีนโยบายที่มีพรรคการเมืองเสนอมากที่สุด ๓ อันดับแรกแสดงตามตารางที่ ๒

วิจารณ์และข้อเสนอแนะ

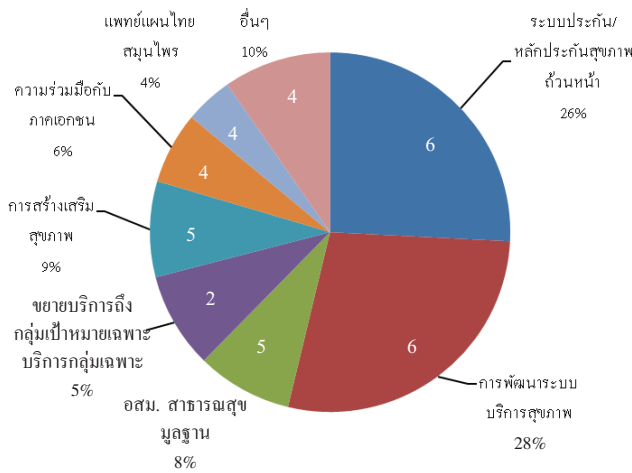
พรรคการเมืองต่างๆมีแนวโน้มให้ความสำคัญกับการมีข้อเสนอ นโยบายด้านสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะพรรคการเมืองที่ จัดตั้งหรือมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลนโยบายในระยะหลังๆ (ดู แนวโน้มในแผนภูมิ ๑) การพิจารณาว่าพรรคการเมืองให้ ความสำคัญกับนโยบายสุขภาพประเด็นใด โดยพิจารณาจาก ข้อมูลพรรคในประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง มีข้อ จำกัดหลายประการคือ

ตารางที่ ๑ ประเด็นนโยบายสุขภาพที่มีการนำเสนอมากที่สุด (๑ อันดับแรก) ในแต่ละกลุ่มนโยบายต่างๆ

ประเด็นนโยบายด้านระบบประกันสุขภาพ/หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า	จำนวนพรรคที่เสนอ
การรักษาพยาบาลและตรวจสุขภาพฟรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่ยากจน	๑๖
การขยายหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมทั้งประชากรและบริการสุขภาพที่จำเป็น	๑๐
รัฐบาลจัดสรรงบให้เพียงพอสำหรับการจัดบริการ	๓
ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการ ได้อย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน	๓
ประเด็นนโยบายด้านการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ	จำนวนพรรคที่เสนอ
เร่งรัดการจัดบริการสุขภาพที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง	๑๖
เร่งรัดการผลิตแพทย์และบุคลากรสาธารณสุขให้เพียงพอและกระจายอย่างทั่วถึง	๑๔
ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและคุ้มค่า (เช่น การดูแลผู้ป่วยผ่านระบบข้อมูลคอมพิวเตอร์ การรักษาทางไกลผ่านดาวเทียม) ให้มีการใช้อย่างแพร่หลาย	๓
ประเด็นนโยบายด้าน อสม. และการสาธารณสุขมูลฐาน	จำนวนพรรคที่เสนอ
การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และมีบทบาทในการดูแลตนเองมากขึ้น	๘
ปรับปรุงสิทธิประโยชน์และขยายบทบาท อสม.	๓
สนับสนุนให้ อสม. มีบทบาทด้านการสร้างสุขภาพมากขึ้นผ่านการให้ความรู้	๒
ประเด็นนโยบายด้านการสร้างเสริมสุขภาพ	จำนวนพรรคที่เสนอ
ให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมสุขภาพ (ไม่ระบุกลวิธีชัดเจน)	๑๑
ส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อให้มีสุขภาพแข็งแรง	๓
ส่งเสริมให้มีสถานที่ออกกำลังกายในชุมชน	๒
ประเด็นนโยบายด้านการขยายบริการถึงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ*	จำนวนพรรคที่เสนอ
พัฒนาศักยภาพผู้ติดเชื้อ ครอบครัวยุ และชุมชนให้สามารถดูแลและป้องกันตนเองได้	๓
ส่งเสริมการดูแลอนามัยแม่และเด็ก การดูแลเด็กก่อนวัยเรียน	๒
ประเด็นนโยบายด้านความร่วมมือกับภาคเอกชน*	จำนวนพรรคที่เสนอ
ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมพัฒนาและจัดบริการสุขภาพ	๓
ควบคุมการคิดค่ารักษาพยาบาลของโรงพยาบาลเอกชนให้เป็นธรรม	๕
ประเด็นนโยบายด้านแพทย์แผนไทย สมุนไพร	จำนวนพรรคที่เสนอ
การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาแพทย์แผนไทย สมุนไพร และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีมาตรฐาน และการใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น	๕
การดูแลเรื่องลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรเพื่อมิให้ต่างชาติเอาเปรียบประเทศไทย	๔
การส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพร และการแปรรูป	๒
ประเด็นนโยบายอื่นๆ	จำนวนพรรคที่เสนอ
การบังคับใช้กฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค	๖
การกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓
การเฝ้าระวัง ป้องกัน และดูแลผลกระทบของสิ่งแวดล้อมต่อสุขภาพ	๓

หมายเหตุ *ประเด็นนโยบายในอันดับ ๑ ได้คะแนนเท่ากันจำนวนมาก จึงนำเสนอเฉพาะ ๒ ประเด็นแรก

แผนภูมิ ๓ ร้อยละกลุ่มประเด็นนโยบายสุขภาพของพรรคการเมือง ๗ พรรค

๑. ความเป็นปัจจุบัน พรรคการเมืองต่างๆ มีการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคที่ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นระยะๆ เช่น พรรคประชาธิปัตย์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๕ เป็นต้นมา มีการขอเปลี่ยนแปลงเป็นระยะๆ คือ ในปี พ.ศ.๒๕๔๖, พ.ศ.๒๕๔๘ และล่าสุดในปี พ.ศ.๒๕๕๑ นโยบายของพรรคประชาธิปัตย์ที่ลงในประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองล่าสุด ส่วนใหญ่เป็นนโยบายที่ได้ดำเนินการไปแล้วเมื่อพรรคประชาธิปัตย์เป็นรัฐบาลตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ เช่น การยกระดับสถานีอนามัยเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล การให้ค่าตอบแทนอาสาสมัครสาธารณสุข มีข้อสังเกตว่า พรรคการเมืองอื่นๆ ที่จัดตั้งมานานจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน

๒. การลอกเลียนแบบนโยบายระหว่างพรรคการเมืองต่างๆ รายงานนี้พบว่า มีอย่างน้อย ๒ พรรคการเมืองที่นโยบายด้านสุขภาพในประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองมีข้อความเหมือนกันทุกประการ พรรคการเมืองอื่นๆ มีนโยบายใกล้เคียงกันแม้เนื้อหาข้อความจะแตกต่างกันไปบ้าง

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ประเด็นนโยบายด้านสุขภาพของพรรคการเมืองต่างๆ จากประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ช่วยสะท้อนความสนใจปัญหาสุขภาพของพรรคการเมืองต่างๆ ดังนี้

- พรรคการเมืองส่วนใหญ่ มีข้อเสนอประเด็นนโยบาย

บายที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพมากกว่าการสร้างเสริมสุขภาพ แม้ว่าหลายพรรคการเมืองจะระบุว่าให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมสุขภาพมากกว่าการรักษาพยาบาล ประเด็นนโยบายการพัฒนาบริการสุขภาพที่พรรคการเมืองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญคือ การเร่งรัดการบริการให้ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง และการผลิตแพทย์และบุคลากรสาธารณสุขให้เพียงพอและกระจายอย่างทั่วถึง

- จำนวนพรรคการเมืองที่ให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (๒๒ พรรค) มีน้อยกว่าจำนวนพรรคการเมืองที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (๓๑ พรรค) โดยส่วนใหญ่เน้นเรื่องของการได้รับสิทธิรับการรักษาพยาบาลฟรีเป็นประเด็นหลัก ซึ่งอาจไม่ใช่เป็นประเด็นปัญหาของระบบสุขภาพปัจจุบัน เนื่องจากประชาชนคนไทยทุกคนมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าแล้ว (ปัญหาเรื่องความไม่เป็นปัจจุบันของนโยบายพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้น)

- พรรคการเมืองจำนวนหนึ่ง ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ภาคประชาชนและเอกชนมีบทบาทมากขึ้นในระบบสุขภาพ โดยเน้นให้ประชาชนมีความรู้ในการดูแลป้องกันสุขภาพมากขึ้น (๘ พรรค) ขณะที่ส่งเสริมภาคเอกชนร่วมพัฒนาและจัดบริการสุขภาพ (๗ พรรค) แต่ก็ต้องควบคุมให้มีการคิดราคาค่ารักษาพยาบาลให้เป็นธรรม (๕ พรรค)

- พรรคการเมืองจำนวนมากพอสมควร (๔ พรรคหรือคิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗) ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนาการแพทย์แผนไทย สมุนไพร ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับและมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย

ข้อมูลนโยบายพรรคการเมืองที่เผยแพร่ในเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีประโยชน์ไม่มากในการวิเคราะห์ เนื่องจากมีพื้นที่ในการเผยแพร่ค่อนข้างจำกัด ทำให้พรรคการเมืองเลือกเผยแพร่เฉพาะประเด็นนโยบายอื่นที่เห็นว่ามีค่าสำคัญ แต่ก็สะท้อนให้เห็นว่า พรรคการเมืองจำนวนมากไม่ได้เห็นว่า นโยบายสุขภาพเป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้ประชาชนสนใจ และหันมาเลือกพรรคการเมืองเหล่านั้นได้

ตารางที่ ๒ ประเด็นนโยบายสุขภาพที่มีการนำเสนอมากที่สุด (๓ อันดับแรก) ในแต่ละกลุ่มนโยบายต่างๆ ของ ๑ พรรคการเมือง

ประเด็นนโยบายด้านระบบประกันสุขภาพ/หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า	จำนวนพรรคที่เสนอ
ความเสมอภาคและความเป็นธรรมของ ๓ กองทุนประกันสุขภาพ	๕
การขยายหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมทั้งประชากรและบริการสุขภาพที่จำเป็น	๔
มีนโยบายร่วมจ่าย, การประกันคุณภาพ, ปรับปรุงประกันสังคมและข้าราชการ	๒
ประเด็นนโยบายด้านการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ	จำนวนพรรคที่เสนอ
เร่งรัดการจัดบริการสุขภาพที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง	๕
เร่งรัดการผลิตแพทย์และบุคลากรสาธารณสุขให้เพียงพอและกระจายอย่างทั่วถึง	๔
ปรับปรุงประสิทธิภาพ รพ.รัฐ, พัฒนาการแพทย์ฉุกเฉิน, ยกระดับ สอ. เป็น รพ.สต.	๒
ประเด็นนโยบายด้าน อสม. และการสาธารณสุขมูลฐาน	จำนวนพรรคที่เสนอ
อบรม อสม. เพื่อสอนประชาชนคัดกรองโรคต่างๆ	๓
ปรับปรุงสิทธิประโยชน์และขยายบทบาท อสม.	๓
การส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และมีบทบาทในการดูแลตนเองมากขึ้น	๑
ประเด็นนโยบายด้านการสร้างเสริมสุขภาพ	จำนวนพรรคที่เสนอ
ประเด็นกระจาย ไม่มีประเด็นใดที่พรรคการเมืองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ	
ประเด็นนโยบายด้านการขยายบริการถึงกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	จำนวนพรรคที่เสนอ
ประเด็นกระจาย ไม่มีประเด็นใดที่พรรคการเมืองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ	
ประเด็นนโยบายด้านความร่วมมือกับภาคเอกชน	จำนวนพรรคที่เสนอ
นโยบายศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ	๒
ควบคุมการคิดค่ารักษาพยาบาลของโรงพยาบาลเอกชนให้เป็นธรรม	๑
เตรียมความพร้อมสาธารณสุขสู่ประชาคมอาเซียน	๑
ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมพัฒนาและจัดบริการสุขภาพ	๑
ประเด็นนโยบายด้านแพทย์แผนไทย สมุนไพร	จำนวนพรรคที่เสนอ
การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาแพทย์แผนไทย สมุนไพร และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีมาตรฐานและการใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น	๓
ส่งเสริมการใช้สมุนไพรโดยการผลักดันเข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติ เพิ่มการผลิตบุคลากรและพัฒนายาไทยเพื่อการรักษาโรค	๑
ประเด็นนโยบายอื่นๆ	จำนวนพรรคที่เสนอ
การบังคับใช้กฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค	๒
การเฝ้าระวัง ป้องกัน และดูแลผลกระทบของสิ่งแวดล้อมต่อสุขภาพ	๑
การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑
ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาของภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนารูปแบบ/เทคโนโลยีทางการแพทย์และการจัดบริการสาธารณสุข	๑

การวิเคราะห์นโยบายพรรคการเมือง ๗ พรรคที่มีการเผยแพร่ผ่าน website และสื่อมวลชนต่างๆ ซึ่งให้ข้อมูลประเด็นนโยบายด้านสุขภาพที่ค่อนข้างเป็นปัจจุบัน สามารถเห็นความเปลี่ยนแปลงของประเด็นนโยบายบางประการเมื่อเทียบกับนโยบายที่ลงในประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังนี้

- พรรคการเมืองต่างๆ ให้ความสำคัญประเด็นนโยบายการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าเพิ่มขึ้น จนมากพอๆ กับประเด็นนโยบายการพัฒนาระบบบริการสุขภาพ โดยประเด็นเรื่องความเป็นธรรมของกองทุนประกันสุขภาพต่างๆ กลายเป็นประเด็นที่มีความสำคัญมากเป็นอันดับหนึ่ง โดยพรรคประชาธิปัตย์เสนอให้มีการแก้ไขปัญหาโดยไม่จำเป็นต้องมีการรวมกองทุน ขณะที่พรรคเพื่อไทย พรรคชาติไทยพัฒนา และพรรคชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน เสนอให้มีการรวมกองทุนประกันสุขภาพเข้าด้วยกัน^(๑๕)

- ประเด็นนโยบายการสร้างหลักประกันสุขภาพอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการ (พรรคประชาธิปัตย์) การนำระบบการร่วมจ่ายกลับมาใช้อีกครั้งเพื่อลดการใช้บริการเกินความจำเป็น (พรรคเพื่อไทยและพรรครักสันติ) การเปิดโอกาสให้ครอบครัวผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมมีสิทธิเลือกว่าจะอยู่ในระบบใด (พรรคประชาธิปัตย์) เป็นที่น่าสังเกตว่า ข้อเสนอประเด็นต่างๆ เหล่านี้ เป็นนโยบายที่มีการนำเสนอแล้ว และอยู่ระหว่างรอดำเนินการ (กรณีพรรคประชาธิปัตย์) หรือเคยดำเนินการในอดีต (กรณีพรรคเพื่อไทย)

- พรรคการเมืองที่เคยเป็นพรรคแกนนำจัดตั้งรัฐบาล (พรรคประชาธิปัตย์และพรรคเพื่อไทย) มีข้อเสนอนโยบายด้านสุขภาพที่เป็นรูปธรรมมากกว่าพรรคการเมืองที่ไม่เคยเป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาล แต่ข้อเสนอจำนวนมากก็เป็นเพียงการขยายความครอบคลุมและประสิทธิภาพของโครงการที่มีอยู่เดิม โดยเฉพาะบริการสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ทำให้ประเด็นนโยบายด้านสุขภาพสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๕ ในประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นร้อยละ ๙

- ประเด็นนโยบายที่มีการถกเถียงกันอย่างมากในช่วงที่ผ่านมา เช่น กรณี ร่าง* พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้เสียหายจากการใช้บริการสาธารณสุข หรือ กรณีการถ่ายโอนสถานพยาบาลให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ได้มีการระบุอย่างชัดเจนในนโยบายของแต่ละพรรคการเมือง จนกระทั่งเมื่อสื่อมวลชนสอบถามจึงมีการแสดงท่าทีและจุดยืนจากนักการเมืองในประเด็นนั้นๆ (กรณี ร่าง* พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้เสียหายจากการใช้บริการสาธารณสุข)^(๑๖,๑๗) การประกาศนโยบายด้วยวาจาของนักการเมืองกรณีนี้ จะนับเป็นข้อเสนอของพรรคการเมืองนั้นๆ หรือไม่ เป็นประเด็นที่จะต้องมีการติดตามต่อไปหลังพรรคการเมืองเหล่านี้ได้รับเลือกตั้งเข้ามาบริหารประเทศ

- ประเด็นนโยบายด้านสุขภาพที่เพิ่มเติมจากประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองคือ นโยบายการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ และการเตรียมความพร้อมสาธารณสุขสู่ประชาคมอาเซียน ที่เป็นประเด็นที่ต่อเนื่องจากนโยบายรัฐบาลปัจจุบัน แม้ว่าจะมีการคัดค้านจากนักวิชาการและองค์กรพัฒนาเอกชนในช่วงที่ผ่านมา

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เอื้อเฟื้อข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และนำเสนอในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

๑. สิริพรรณ นกสงวน. พรรคการเมืองและตัวแบบพรรคการเมืองไทย. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from: URL: <http://www.onopen.com/2006/01/1105>
๒. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. การรับสมัคร สส. บัญชีรายชื่อ ๑๕-๒๓ พค. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔]. Available from URL: <http://www.ect.go.th/newweb/th/news/detail.php?id=2632&SystemModuleKey=cms>
๓. พรรคเพื่อแผ่นดิน. นโยบาย. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from URL: <http://www.ppd.or.th/policy14.php>
๔. พรรคชาติไทยพัฒนา. นโยบาย. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from: URL: <http://www.chartthaipattana.or.th/about-party/policy>

๕. พรรคเพื่อไทย. นโยบายพรรค. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from URL: <http://www.ptp.or.th>
๖. พรรคประชาธิปัตย์. นโยบาย. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from URL: <http://campaign.democrat.or.th>
๗. พรรคไทยพอเพียง. นโยบายและผลงาน. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from URL: <http://www.thaiporpieng.com>
๘. พรรครักษ์สันติ. นโยบายและวิสัยทัศน์. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from URL: <http://www.raksanti.org>
๙. พรรคไทยเป็นไท. นโยบายพรรค. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from URL: <http://www.thaipenthai.org>
๑๐. พรรคภูมิใจไทย. นโยบายภูมิใจไทย. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from URL: <http://www.bhumjaithai.com>
๑๑. พรรคการเมืองใหม่. นโยบายและผลงาน. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from URL: <http://www.npp.or.th>
๑๒. พรรคมาตุภูมิ. นโยบายพรรค. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from URL: <http://www.matubhum.or.th>
๑๓. พรรคประชาชนดี. นโยบายพรรค. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from URL: <http://www.civil-peaceparty.com>
๑๔. พรรคพลังคนกีฬา. ชื่อบังคับและนโยบายพรรค. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from URL: <http://www.sportparty.or.th>
๑๕. รายการข่าวภาคค่ำ. สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส วันอาทิตย์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from URL: <http://www.me.in.th/live/index.php>
๑๖. รายการเช้าข่าวข้น คนข่าวเช้า. วันพุธที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๔. [สืบค้นข้อมูลวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔] Available from URL: <http://www.me.in.th/live/index.php>
๑๗. นโยบายด้านสุขภาพ: ข้อเสนอต่อพรรคการเมือง. เวทีสนทนาจัดโดยสมาคมนักข่าวหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ณ ห้องประชุมอิสรา อมรินทร์กุล วันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๔.